

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA "GIÁO DỤC BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG TẠI CÁC CƠ SỞ ĐÀO TẠO THỂ DỤC THỂ THAO" – NHỮNG KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

Trần Văn Khôi*

Vấn đề giáo dục bảo vệ môi trường (BVMT) nói chung, bảo vệ thiên nhiên, tài nguyên đa dạng sinh học nói riêng hiện đang là vấn đề cần thiết, cấp bách. Việc giáo dục BVMT trong các cấp bậc học sẽ cung cấp cho người học những kiến thức cơ bản có liên quan đến môi trường, sự ô nhiễm môi trường, biện pháp giảm thiểu ô nhiễm... tăng cường sự hiểu biết về mối quan hệ tác động qua lại giữa con người với tự nhiên trong sinh hoạt và lao động sản xuất, góp phần hình thành ý thức và đạo đức mới của người học đối với môi trường, giúp người học có thái độ và hành động đúng đắn để BVMT.

Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh với truyền thống hơn 61 năm xây dựng và phát triển, đặc biệt là ngôi trường duy nhất trong khối Ngành TDTT vinh dự được Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại về thăm, luôn tiên phong đi đầu trong mọi hoạt động. Trước vấn đề cấp bách về giáo dục BVMT, ngày 12/12/2020, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh đã tổ chức Hội thảo khoa học Quốc gia “Giáo dục BVMT tại các cơ sở đào tạo TDTT”. Hội thảo đã thu hút sự quan tâm của trên 200 nhà khoa học thuộc các trường đại học, các viện, các trung tâm nghiên cứu có uy tín trong cả nước.

Mở đầu hội thảo, báo cáo “Tổng quan về giáo dục môi trường và giáo dục BVMT trong các cơ sở đào tạo TDTT” của PGS.TS. Đinh Quang Ngọc, Viện trưởng Viện KH & CN TDTT, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh đã thông tin cho Hội thảo kết quả điều tra sơ bộ về thực trạng công tác giáo dục BVMT tại các cơ sở đào tạo TDTT. Theo đó, các cơ sở đào tạo TDTT đã có nhận thức đúng đắn về vai trò và tầm quan trọng của công tác giáo dục BVMT. Tuy nhiên, việc tiếp nhận và triển khai các văn

bản chỉ đạo về giáo dục BVMT cũng như áp dụng vào giảng dạy còn nhiều hạn chế; hầu hết các đơn vị chưa triển khai xây dựng các tài liệu, học liệu giáo dục BVMT cho sinh viên, VĐV, do vậy, việc triển khai phổ biến kiến thức liên quan tới môi trường và BVMT trong hoạt động thể thao còn chưa thường xuyên; Mặc dù các cơ sở đào tạo TDTT đã triển khai một số hoạt động liên quan tới công tác BVMT như: Tổ chức dọn dẹp vệ sinh tại sân bãi, nhà tập, khuôn viên trường học hay tuyên truyền, giáo dục ý thức giữ gìn vệ sinh chung ... tuy nhiên, các hoạt động chưa thường xuyên, nội dung chưa đa dạng, chưa thu hút được sự tham gia của đông đảo người học... Bên cạnh đó, tác giả đã đề xuất một số giải pháp giáo dục BVMT như: Nâng cao nhận thức về vấn đề BVMT cho cán bộ, giảng viên, sinh viên, VĐV trong các cơ sở đào tạo TDTT; Giải pháp tăng cường công tác tổ chức, chỉ đạo các hoạt động BVMT cũng như tăng cường các điều kiện hỗ trợ công tác giáo dục BVMT và giải pháp kiểm tra, đánh giá, khen thưởng về công tác giáo dục BVMT.

Khi đề cập đến những ảnh hưởng của biến đổi khí hậu (BĐKH) và vấn đề ô nhiễm môi trường tại Việt Nam tới hoạt động TDTT, GS.TS. Nguyễn Thế Đặng, nguyên Trưởng bộ môn Khoa học đất, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên cho rằng, các cơ sở đào tạo cần có những nghiên cứu, đánh giá chi tiết về thực trạng của biến đổi khí hậu và ô nhiễm môi trường tại địa phương để từ đó có những biện pháp ứng phó kịp thời và xây dựng kế hoạch giảng dạy phù hợp theo hướng thích ứng nhanh với điều kiện thời tiết, bên cạnh đó cần đầu tư cơ sở vật chất để ứng phó với biến đổi khí hậu (BĐKH).

*TS, Khoa GDTC Trường Đại học sư phạm Hà Nội

Theo TS. Nguyễn Văn Niệm, Phòng Địa hóa và Môi trường, Viện Khoa học Địa chất và Khoáng sản Việt Nam: Các cơ sở đào tạo TDTT cần thường xuyên tổ chức thống kê số liệu ảnh hưởng của thiên tai, ảnh hưởng của BDKH đến hoạt động TDTT như cơ sở vật chất tập luyện, công tác huấn luyện và tổ chức các sự kiện; Cần tích hợp các chỉ số chống chịu môi trường ở Việt Nam để góp phần tăng cường khả năng thích ứng và phát triển bền vững TDTT trước những tác động của BDKH.

Với những thách thức về giáo dục BVMT và thích ứng với BDKH của các trường Đại học TDTT, PGS.TS. Vũ Việt Bảo, Viện nghiên cứu KH&CN thể thao, Trường Đại học TDTT Thành phố Hồ Chí Minh đề xuất một số ý kiến như: Cần lồng ghép chương trình giáo dục BVMT vào trong chương trình giáo dục, đào tạo, huấn luyện hoặc xây dựng riêng môn học về môi trường; Xây dựng và phát triển “Trường Đại học xanh” ở Việt Nam; Các trường Đại học TDTT hợp tác xây dựng: Bộ tài liệu về giáo dục môi trường, thích ứng với BDKH, triển khai trong các trường có đặc thù riêng hoặc xem xét, xây dựng bộ quy tắc ứng xử về BVMT và thích ứng BDKH trong các cơ sở đào tạo TDTT.

Đối với công tác BVMT tại các địa điểm tổ chức sự kiện TDTT, ThS. Nguyễn Thị Hồng Liên, Viện Khoa học TDTT cho biết: Năm 2018, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã ban hành “Bộ tiêu chí hướng dẫn BVMT trong hoạt động TDTT tại các khu dân cư, nơi công cộng”, tuy nhiên, công tác BVMT tại các địa điểm tổ chức sự kiện TDTT còn nhiều hạn chế. Đặc biệt là vấn đề vệ sinh trong và sau thời điểm tổ chức sự kiện TDTT, do vậy, việc áp dụng bộ tiêu chí chưa được đồng bộ, thường xuyên, một số tiêu chí chưa phù hợp với điều kiện của từng địa phương. Mặt khác, chưa có ngân sách cho công tác BVMT và cho nhân lực đánh giá.

Tại Thành phố Đà Nẵng, khi đánh giá về tác động của BDKH đến lĩnh vực TDTT, TS. Phạm Tuấn Hùng, Trường Đại học TDTT Đà Nẵng đã khái quát về cơ chế tác động của BDKH đến hạ tầng cơ sở vật chất kỹ thuật TDTT, công tác huấn luyện, công tác tổ chức sự kiện, thi đấu, dịch vụ TDTT và phong trào tập luyện TDTT quần chúng. Theo đó, mức độ tác động của

BDKH và mức độ tổn thương trong lĩnh vực TDTT phụ thuộc vào đặc điểm khí hậu, điều kiện cơ sở vật chất và năng lực ứng phó trước BDKH của từng địa phương.

Không chỉ đề cập đến những tác động của ô nhiễm không khí và BDKH đến lĩnh vực TDTT nói chung mà trong báo cáo, ThS. Phạm Ngọc Hải, Phòng Khoa học và Y học thể thao, Trung tâm Huấn luyện thể thao Quốc Gia (HLTTQG) Cần Thơ đã cung cấp cho Hội thảo thực trạng ảnh hưởng của ô nhiễm không khí và BDKH đến hoạt động thể thao thành tích cao tại Trung tâm HLTTQG Cần Thơ. Trong đó, tác giả nhấn mạnh, cơ sở vật chất phục vụ cho tập luyện, sinh hoạt xuống cấp nhanh chóng; Kế hoạch huấn luyện, thi đấu bị trì trệ do diễn biến phức tạp của khí hậu; Sức khỏe và khả năng hồi phục sau chấn thương của VĐV bị ảnh hưởng.....

Hội thảo “Giáo dục BVMT tại các cơ sở đào tạo TDTT” đã khép lại với 7/23 báo cáo được trình bày. Các báo cáo tập trung vào 5 vấn đề chính: Một là, những vấn đề lý luận về ô nhiễm môi trường và BVMT; hai là, những tác động của ô nhiễm môi trường tới các cơ sở đào tạo TDTT; ba là, vai trò của các cơ sở đào tạo TDTT trong cả nước về vấn đề BVMT; bốn là, đánh giá công tác BVMT tại một số cơ sở đào tạo TDTT và năm là, các giải pháp BVMT trong lĩnh vực TDTT tại các cơ sở đào tạo TDTT.

Phát biểu tổng kết, PGS.TS. Đặng Văn Dũng, Phó Hiệu trưởng Trường Đại học TDTT Bắc Ninh đề xuất, vấn đề giáo dục BVMT không chỉ dừng ở các trường đại học trong khối ngành TDTT mà còn cần được mở rộng đến các trường đại học, cao đẳng có khoa, bộ môn giáo dục thể chất; Các cơ sở đào tạo cần xây dựng kịch bản thích ứng với sự biến đổi cực đoan của môi trường. Về các hướng gợi mở giáo dục BVMT, PGS.TS. Đặng Văn Dũng cho rằng, việc xây dựng môn học về giáo dục BVMT cần được cân nhắc về học thuật; Nên lồng ghép giáo dục BVMT trong từng môn học và trong giờ học nội quy, quy chế đầu khóa; đồng thời cần xây dựng và ứng dụng quy chuẩn bộ tiêu chí giáo dục BVMT trong các cơ sở đào tạo TDTT.